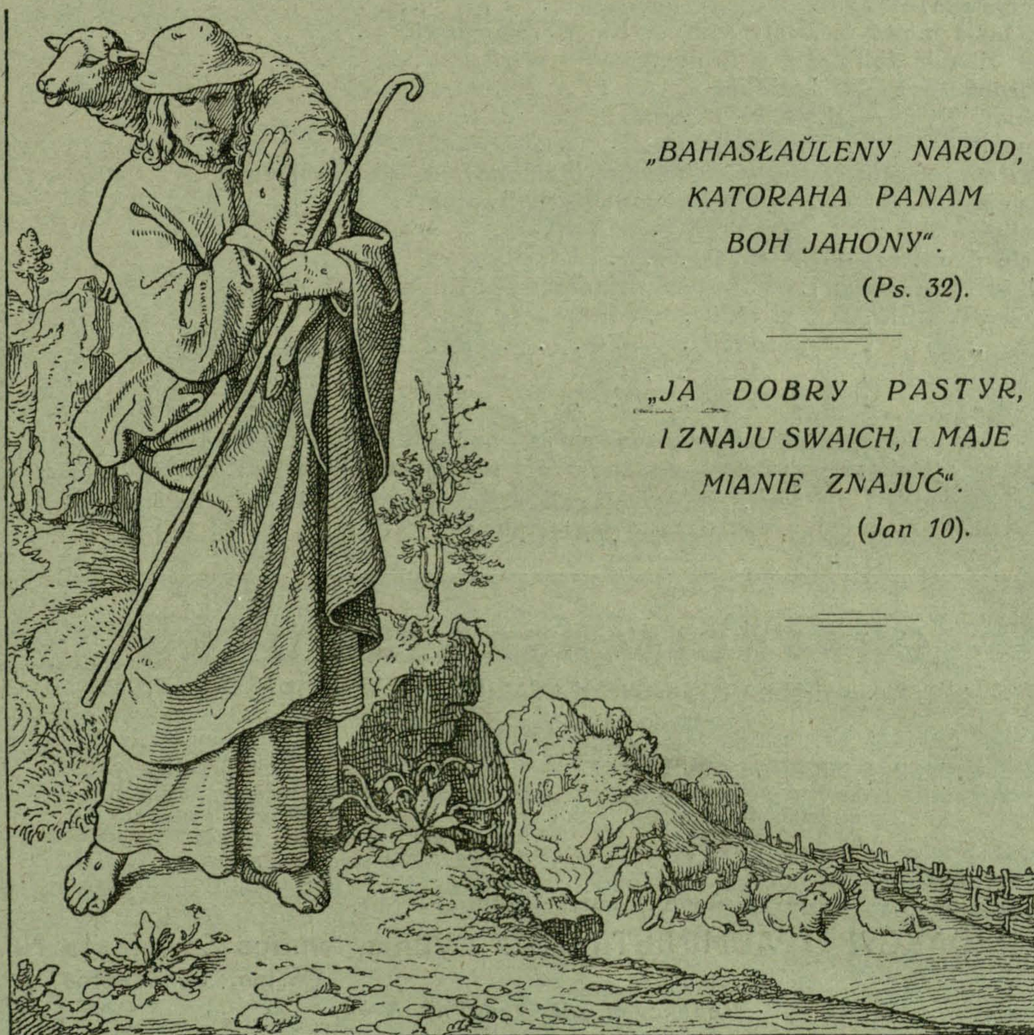
CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA

Hod VI. Wilnia, 15 Śniežnia 1933 h. Nr. 10 (91).

„BAHASŁAŬLENY NAROD, KATORAHA PANAM BOH JAHONY".
(Ps. 32).

„JA DOBRY PASTYR, I ZNAJU SWAICH, I MAJE MIANIE ZNAJUĆ".
(Jan 10).

ŹMIEST № 10.

„CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA"

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIŚ

Wychodzić raz u miesiac.

„CHR. DUMKA" KAŠTUJE:
na hod . . 4 zał.
na paŭhodu 2
na 3 mies. 1
na 1 „ 0,50

ABWIESTKI ŹMIAŠČAJUCCA tolki na apošniaj bačynie i kaštujuć: ciełaja bačyna 40 zał., 1/2 bačyny 20 zał., 1/4 bačyny 10 zał., 1/8 bačyny 5 zł.

Asobny numar kaštuje 20 hr.

ADRAS REDAKCYI I ADMINISTRACYI: Wilnia, wulica Zawalnaja Nr. 1—3 (Wilno, ul. Zawalna 1—3).

Redakcyja adčyniena ad 8—4.

PIERASYŁKA APŁAČANA RYČAŁTAM. CANA NUMARU 20 HR.

CHRYSCIJANSKAJA DUMKA

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČĄSOPIŚ.
WYCHODZIĆ RAZ U MIESIAC.

Hod VI	Wilnia, 15 Śniežnia 1933 h.	Nr. 10(91).

Z PRYČYNY KALAD USIAMU BIEŁARUSKAMU NARODU ŽADAJEM, KAB CHRYSTUS NARADZIŬSIA Ŭ BIEŁARUSKAJ DUŠY I STAŬSIA ZADATKAM I ASNOWAJ NAŠAHA NARODNAHA I HRAMADZKAHA ADRADŽEŃNIA!...

Na Kalady...

Kaladnyja światki, heta niešta duža dla nas miłaje. Na Kalady ŭliwajecca nowaje žyćcio ŭ dušy našy.

inšaje, jak ciemru ludzkoha rozumu ŭ daŭnym prošłym i śmiarotny choład ludzkoha serca ŭ henych, pierad Chrystom, časach.

Linaryt Ul. Paŭlukoŭskaha.

Kalady čuć nia samaja siaredzina zimy. Tady ŭ swajej sile i až traščać kaladnyja marozy. Na Kalady ŭciakaje ad nas stary hod, a z im prapadajuć usie našy staryja i błahija čyny. Tut pačynajecca i nowy hod, a žyćcio ludzkoje tady padchodzie da nowaj nadziei ŭ budučynie.

Chto dumać umieje hłybiej, toj na Kalady robicca swajho rodu filozofam. Dumkami swaimi abymaje jon usiu historyju žyćcia ludzkoha. Pierad im, jak u lustercy, adkrywajecca ŭwieś stary świet pahanski i ŭwieś nowy świet chryścijanski. A kaladniaje zimno i doŭhija ŭ hety čas nočy prypaminajuć jamu nia što

U kaladny čas my lepš jak kali adčuwajem i razumiejem biezkaniečnuju i poŭnuju rospačy wajnu, wajnu dabra sa złom, wajnu świetłaści z ciemraj.

Z naradzinami Chrysta ŭsio staroje pahanstwa hasnuć pačałosia, bo da nas z nieba pryšło Božaje Dziciatka—wiečnaje naša Światło i Praŭda!

Toje, ab čym latucieli našy praščury, toje, što dla ich było tolki wyabražeńniem, toje, da čaho jany ŭsiej dušoj wiakami imknulisia—užo toje dla ich blisnuła, užo ŭ Betlejemie naradziłasia. Naradziłasia nam Božaje Dziciatka.

Na Kalady Kaścioł światy adpraŭlaje Im-

šu ab ucialeśnieńni Chrysta. Imša hena, taksama, pačynajecca ad słoŭ: „Naradziłasia nam Dziciatka“. Jano pryniesła adnaŭleńnie i azdaraŭleńnie ŭsiamu rodu ludzkomu na świecie.

Ale nia ŭsie ludzi z naradzin Chrysta cieśacca. Tyja, što wieru zhubili i daloka adyšli ad Boha, tyja, peŭnież, z naradzinaŭ Chrysta niarady.

Doŭhimi wiakami Katalicki Kaścioł wioŭ ludziej da Chrysta. Kaścioł hety ŭmieła praz Chrysta wiazaŭ čaławieka z Boham. Jon wiakami nios świało wiery ŭsim narodam.

Ale nia ŭsie ludzi i nia ŭsie narody pryniali Chrysta. I ŭ dušach ich bačym my wiečnuju zimu: tam maroz traščyć, tam doŭhaja noč trywaje. Nad henymi ludźmi biaz wiery swaje prawy razhortywaje śmiarotnaje pahanstwa. Tam niama naradzin Božaha Dziciaci. Pusty materyjalizm panios ludziej henych na kryllach niabywałych rajeńniaŭ i zanios až da ich apošniaha ŭpadku.

Biełaruski narodzie! Heta cud, što ty dahetul wieryš u Božaje Dziciatka i ciešyšsia z Jahonych naradzinaŭ. Bo-ž z adnaho boku ciabie, jak i z druhoha stajać wiekawiečnyja twaje worahi i wytrywała niščać wieru twaju. Adny twaje worahi heta robiać adkryta, prosta i jasna. Jany siłaj sulać tabie hruby materyjalizm, a paśla ad ciabie adbirajuć darahi skarb twoj — wieru.

Druhija worahi twaje inačaj da ciabie padchodziać. Jany łaščać ciabie Chrystom. I maniać ciabie da siabie taksama Chrystom. Ich meta ŭ padychodzie da ciabie nia što druhoje, jak tolki hruboje samalubstwa. Hetyja worahi twaje, biełaruski narodzie, koštam twaim siabie samych tolki ŭzmacowywajuć, a ŭ hetaj niespraŭwiadliwaj rabocie swajej pierad nami prykrywajucca jany niawinnym z Betlejemu Božym Dziciatkam.

Ale dosyć dla nas hetaha! Ščaście naša ŭ tym, što my znajem Božaje Dziciatka. A ŭ wiery čystaj dziadoŭ našych wytrywajem da kanca i z Kaściołam światym u łučnaści na wieki astaniomsia! U hetym zadatak našaha adradžeńnia, našaj lepšaj budučyni.

Ks. W. Š.

Da Ciabie...

Da Ciabie, moj Ojča ŭ niebie,
Swaje prośby ja niasu,
U biazdolli i patrebie
Twajej pomačy prašu:
Daj ruku mnie, bo na mory
Chwali šparkaha žyćcia
Mianie honiać u prastory
Pustaty i biazpućcia.
Daj mnie łasku paświačeńnia
Dla Ciabie i dla ludziej,
Kab dasiah kaliś zbaŭleńnia
Pad apiekaj ja Twajej.
Ty moj Boh i Zbaŭca Świetu,
U rukach Twaich moj los,
Ty wiadzieš mianie da mety
Čuješ horyč maich śloz.
Ach, moj Boža Miłaserny,
Ty mnie serca abahreŭ,
Ty adzin pryjaciel wierny
Dušy biednaje majej.

U. B.

TAMAŠ KEMPIJSKI.

Śledam za Chrystusam

Z łacinskaj mowy pierakłaŭ
Dr. St. HRYNKIEWIČ.

Raździeł LV.

Ab sapsućci pryrody i ab dziejnaści łaski Božaje.

1. Panie Boža moj, jaki stwaryŭ mianie pawodle wobrazu dy padobnaści swajej, daj mnie swaju łasku, jakaja, jak pakazaŭ Ty mnie, hetak wialikaja i nieabchodnaja dziela zbaŭleńnia, kab pieramoh ja najhoršuju swaju pryrodu, jakaja wałače mianie ŭ hrachi i na zahubu.

Bo čuju ja ŭ ciele swaim zakon ḫrecḫu, jaki piarečyć zakonu rozumu majḫo (Ryml. 7, 23) dy jaki šmat u čym ciahnie mianie, kazaŭ-by pałonienaha, da pasłuchmianaści cialesnaści; dyk nie mahu ja barocca z drennym, swaimi nachiłami biez padmohi łaski twajeji jakaja napaŭniaje i razahrawaje serca majo.

2. Treba mnie łaski i wialikaj łaski Twajej, kab pieramahčy pryrodu, jakaja ad maleńkaści maje nachił da błahoćcia.

Bo praz upadak pieršaha čaławieka Adama, plama hrechu pała na ŭwieś rod čaławiečy, a pryroda čaławieka, jakuju Ty stwaryŭ dobraj i praŭdziwaj, tak mnoha akazałasia sapsutaj, što samaja nazowa *pryrody,* uważajecca za nazowu zahanaŭ, dziela taho, što pakinutaja sama sabie, da złoha i da nizkich spraŭ jana ciahnie.

A taja niewialičkaja siła, jakaja nam astałasia, heta byccam iskračka, što tleje jašče ŭ popiele.

Henaja siła i jość rozum pryrodny, akružany hustoju imhłoju; jašče jon patrapić adrožnić dobraje ad błahoha, praŭdu ad niapraŭdy, adnak niadužy jon zrabić toje, što zdajecca jamu dobrym, dy nie waładaje jon užo poŭnym świałom praŭdy dy daŭniejšaju čystatoju nachiłaŭ swaich.

3. Woś skul jano, Boža moj, što *lublu ja zakon Twoj pawodle taḫo, jak ḫeta robić čaławiek unutrany* (Ryml. 7, 22), bo wiedaju, što zahady Twaje dobryja, sprawiadliwyja i światyja, bo pakazwajuć jany, što ścierahčy-

Bożaje Słowa

na III Niadzielu Adwentu

I.

Braty, wiesialiciesia ŭ Panu zaŭsiody, kažu jašče raz: wiesialiciesia. Skromnaść waša niachaj budzie wiedamaj usim ludziam: Pan blizka jość. Ab ničym nie kłapaciciesia, ale ŭwa ŭsim malitwaj i prośbaj z padziakaj niachaj wykazwajucca patreby wašy prad Boham. A supakoj Božy, jaki pierawyššaje ŭsiakaje paniaćcie, niachaj ściaraže sercy wašy, u Chryście Jezusie Panu našym.

(*Filip. 4, 4 - 7*).

II.

U heny čas pasłali Žydy z Jeruzalimu duchoŭnikaŭ i lewitaŭ da Jana, kab zapytali jaho: chto ty jość? Jon skazaŭ i nie zapiarečyŭ, i skazaŭ: ja nia jość Chrystus. I spytalisia ŭ jaho: dyk što? Illa ty? Jon adkazaŭ: nie. Prarok ty? I adkazaŭ: nie. Dyk skazali jamu: chto ty jość, kab dali my adkaz tym, katoryja pasłali nas? Što sam ab sabie ty kažaš? Jon skazaŭ: ja hołas kličučaha na pustyni, prastujcie darohu Panu, jak skazaŭ prarok Izaja. A katoryja byli pasłanyja, byli z faryzejaŭ. I spytalisia jaho i skazali jamu: dyk čamu-ž ty chryściš, kali ty nia Chrystus, ani Illa, ani prarok? Adkazaŭ im Jan, kažučy: ja chryšču wadoj, ale pasiarod was staŭ toj, kaho wy nia znajecie. Jon jość toj, katory pa mnie pryjdzie, katory staŭsia pierada mnoj, katoramu ja nia warty, kab raźwiazać remień abutku jahonaha. Dziejełasia heta ŭ Betanii za Jordanam, dzie Jan chryściŭ.

(*Jan 1, 19—28*).

III.

Chto ty jość — dabiwalisia ad Jana Chryściciela faryzei. A wiedać, kim jon byŭ, rupiła im duža, kab znać, jak da jaho adnieścisia. Jan adkazaŭ ščyra, što jon ani Chrystus, za jakoha faryzei byli skłonny ŭważać jaho, ani Illa, ani inšy jaki prarok, a što jon hołas pustyni — dušy čaławieka, hołas kličučy narod, kab prastaŭ darohi Bohu, kab rychtawaŭsia da jaho spatkańnia i pryniaćcia.

A mohby Jan inakš tut pastupić, mohby zrabić tak, jak u padobnych wypadkach zwyčajnyja ludzi robiać — mohby skazać, što choć jon i nia Chrystus, ale blizki da jaho, a prynamsi, što jon nia mienšy prarok ad Illi, abo ad kaho inšaha. Adnak nie zrabiŭ hetaha. Zrabić heta nie pazwoliła jamu cnota pakory.

Sutnaść pakory ŭ tym, što jana adčyniaje wočy čaławieka, kab bačyŭ nia tolki dobraje ŭ sabie, ale i błahoje, nia tolki swaju siłu, ale i słabaść, nia tolki swaju wolnaść, ale i zależnaść. Słowam, pakora wuča nas praŭdy.

Pakorny čaławiek wiedaje dobra, čaho jon sam wart sapraŭdy. Taki čaławiek, bačačy swaje wartaści, nie zakrywaje wačej tak-ža i na swaje hrachi, na zahany, na niedaskanalnaści, na ništožnaść swaju ŭrešcie i małaść.

---

sia treba ŭsialakaha błahoćcia dy ŭciakać ad hrachoŭ.

Cieła-ž majo słuchajecca zakonu hrechu, tamu i bolš ja pasłuchmiany pačućciowaści, čymsia rozumu.

Dziela hetaha choć *achwotu da dobraha ja maju, nia zdoleju adnak jaho ździejśnić* (Ryml. 7, 18).

Dziela hetaha časta maju ja dobryja namiery, a tamu adnak, što łaski Twajej nie chapaje padmahčy niadużaść maju, — pry maleńkaj supraciŭnaści, ŭpadaju i nazad adstupaju.

Dziela hetaha traplajecca, što baču ja šlach daskanalnaści dy na't dawoli jasna baču, što mnie rabić treba, adnak pad ciažaram ułasnaje papsawanaści — padniacca da daskanalnaści nijak nie mahu.

4. O, jak nadta patrebna mnie łaska Twaja, Panie, kab pačać niešta dobraje, kab pastupać u dobrym štoraz dalej dy wytrymać hetak da kančatku!

Bo biez jaje ničoha nie patraplu zrabić, a ŭsio zdoleju z Taboju, z dapamohaju łaski Twajej.

O, sapraŭdy niabiesnaja łaska, biez jakoj niamašaka nijakaj ułasnaj zasłuhi, biez jako ničohaść usie dary pryrody!

Mastactwa, bahaćcie, charastwo, mahutnaść, rozum, krasamoŭnaść — usio heta ničohaść pierad Taboju, Panie, kali łaski nie chapaje.

Bo dary pryrody supolnyja dobrym i błahim, a łaska — heta adumysłowy dar dziela wybranych Boham, łaska — heta jość dar lubowi Twajej, jakoj karystajucca hodnyja wiečnaha žyćcia.

Łaska nastolki wialikšaja za ŭsio, što i dar praroctwa, i dar mahčymaści rabić cudy, ci niejkija samyja hłybokija razważańni biez jaje byli-b ničym.

Bo ani wiera, ani nadzieja, ani inšyja cnoty — nia miłyja Tabie biaz lubowi dy łaski.

5. O, najbolš bahasłaŭlenaja łaska, jakaja ŭbohaha ducham bahatym robić cnotami, a bahataha wialikaju majemaściu robić spakoranym u sercy!

Zydzi, prydzi da mianie, napoŭni mianie ad samaje ranicy Twajej paciechaju, kab nie asłabła duša maja ad niadużaści dy suchaści.

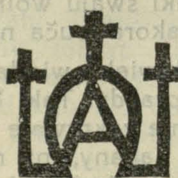
Malu Ciabie, Panie, daj najšci łasku ŭ wačoch Twaich, bo chopić mnie łaski Twajej,

Pakorny čaławiek — praŭdziwy čaławiek nia tolki prad saboj, ale i prad ludźmi. Jon, wiedajučy praŭdziwuju canu sabie, siabie nia stawić wyšej ad inšych, nie pahardžaje bliźnim swaim, lohka razumieje čužyja słabaści i zahany, wiedaje ŭreście, što ničym istotnym, ničym wialikim nia rožnicca jon ad inšych, chiba moža tym, što časta bywaje ad mnohich z ich horšym.

Pakorny čaławiek — praŭdziwy čaławiek tak-ža i prad Boham. Jon razumieje, što jak jon sam, tak i inšyja, tak i ŭsio žyćcio samo z siabie ništo, a što ŭsio ad Boha, u Bohu i z Boha Twarca našaha. I čym čaławiek pakarniejšy, tym razumniejšy i naadwarot — čym razumniejšy, tym pakarniejšy. U wialikich wučonych zwyčajna šmat jość pakory, bo šmat razumieńnia zaležnaści žyćcia ad apošniaj pryčyny, ad Boha.

Św. Jan Chryściciel — heta wialiki ŭzor cnoty pakory, wialiki wučyciel praŭdy žyćciowaj. Dyk za jahonym prykładam wučymosia hetaj wialikaj caoty, wučymosia praŭdziwaha žyćcia, prastujma darohu Bohu Zbaŭcy našamu, kab pryšoŭ da nas, kab naradziŭsia ŭ našych dušach i wałdaryŭ imi nawieki.

Ks. Ad. St.

Sumnaja sapraŭdnaść i wychad z jaje.

„Wiercie ŭ Pana Boha wašaha, kali chočacie być biaśpiečnymi; wiercie prarokam swaim, kali chočacie, kab wam dobra pawodziłasia“.

2 Paral. 20, 20.

Mo' dla niwodnaha narodu na świecie tak wialikaha značeńnia hetyja natchnionyja słowy nia majuć, jak dla nas biełarusaŭ. Bo i jakiž narod siarod usialakich narodaŭ znachodzicca ŭ bolšych niebiaśpiekach dy pryhniečany bolšym horam i ciarpić bolš, čymsia naš biełaruski narod? Dyk chto paratuje jaho, niaščasnaha biełarusa? Chto daść jamu wychad na wolu-prastor z hetaha biazwychadnaha dy strašennaha pałažeńnia? Tolki Toj, chto kaliści wyzwaliŭ narod izrailski z niawoli ehipskaj. Dyk braty biełarusy, stańciesia narodam pradusim wierujučym! „Wiercie ŭ Pana Boha wašaha, kali chočacie być biaśpiečnymi“!

Nažal, my hetaj patreby, zdajecca, zanadta nie adčuwajemo. Hety fakt siarod biełarusaŭ kožny dobra zaŭważyć, chto pryhledzicca našamu relihijnamu žyćciu. Tut na našaj relihijnaj niwie z kožnym hodam usio bolš raspaŭsiudžwajecca dy ŭsio hłybiej zakaraniajecca biazwierra nia tolki siarod małodšaha pakaleńnia, ale nawat siarod tych, katorym užo bolš treba dumać ab žyćci zahrobnym, čymsia ab dačasnaści. Čym možna wytłumačyć heny sumny fakt? A tym, što my narod u relihijnych rečach nadta mała aświečany, bo i chto-z

---

choć-by nie atrymaŭ ja taho, čaho pažadaje pryroda.

Kali napaduć na mianie pakusy, dy buduć mučyć roznyja turboty — nie spałochajusia, kali łaska Twaja budzie sa mnoju.

Jana-ž siła maja, rada i padmoha.

Mahutniejšaja jana za ŭsich worahaŭ, a mudraści ŭ joj bolš za ŭsich mudrych z usiaho świetu.

6. Jana wučycielka praŭdy, nastaŭnica pasłuchmianaści zakonam, jana świaŧłom sercu, paciechaju ŭ turbotach, jana prahaniaje sumawańnie, zabiraje spałoch, kormić pabožnaść dyj jana krynicaju ślozaŭ sałodkich.

Što-ž ja biez jaje, kali nia drewa ssochšaje, kamień bieskarysny, jaki kinuć tolki ŭ wahoń?

Niachaj-ža Twaja łaska, Panie, zaŭsiody mianie i papiaredžwaje i śleduje za mnoju, dy niachaj jana kiruje mianie da dabradziejnaści—praz Jezusa Chrystusa Sym Twajho. Amen.

Raździeł LVI.

Treba zračysia nam siabie samych, a niasučy kryž, Jezusa naśledawać.

1. Synie, naskolki kinieš siabie, nastolki złučyšsia sa mnoju.

Jak toj, chto ničoha nia choča ad świetu — u supakoi žywie, taksama chto zračecca ŭnutrana samoha siabie—złučycca z Boham

Ja chaču nawučyć ciabie daskanalnaha samazračeńnia, padparadkawacca woli majej biaz nijakaha piarečańnia dy narakańnia.

Naśleduj mianie, bo-ž *Ja šlach moj, praŭda i žyćcio* (Jan 14, 6). Biaz šlachu iści niemahčyma, biaz praŭdy nia možna wiedać, a biaz žyćcia — žyć niemahčyma. I tamu ja šlach, jakim iści tabie treba, ja praŭda, jakoj wieryć tabie treba, ja žyćcio, jakoha pawinien ty spadziawacca.

Ja šlach prosty, praŭda, jakaja nikoli nia mylajecca, žyćcio biazkaniečnaje.

Ja šlach najpraściejšy, praŭda najwyšejšaja, žyćcio sapraŭdnaje, žyćcio bahasłaŭlenaje, žyćcio niastworanaje.

Kali nie pakinieš šlachu majho, paznaješ praŭdu, a praŭda aswabodzić ciabie i hetak atrymaješ žyćcio wiečnaje.

2. *Kali chočaš trapić da žyćcia—spaŭniaj zahady maje* (Mat. 19, 17).

Kali chočaš praŭdu spaznać — wier ty mnie.

z nas byŭ uhruntawany ŭ nawukach chryścijanskich, kali nam takija nawuki byli susim niedastupny, dyj susim niemahčymy, bo-ž z tych žarołaŭ, skul my ich pawinny byli čerpać, prynosili my da chaty niejkija paniaćci susim nam nia jasnyja, niejkija paniaćci na poŭ-relihijnyja i na poŭ nacyjanalistyčnyja, pierapoŭnieny dumkaj, kab razšmatać dušu biełaruskuju. Bolš čutkija dy dalikatnyja dušy jšli na pierakor tamu strašennamu ładu, na't siarod niahramatnych dy nieadukowanych sialan, im sama pryroda kazała, što niešta jość nie ŭ paradku ŭ ich kaściołach dy cerkwach, asabliwa kali chto dumaŭ dy staraŭsia rašyć pytańnie, čamu da jaho ŭ tych światyniach nie haworać jahonym jazykom dy nia tłumać jamu praŭd Božych u zrazumiełaj jamu mowie. Užo tady jamu nie chaciełasia ani da kaścioła dy carkwy jści, ani tym nawukam maskoŭskich świaščennikaŭ dy polskich ksiandzoŭ wieryć; kaścioł dy carkwa stanawilisia dla jaho byccam dźwiuma strašennymi turmami, z jakich treba było na prastor dy razwolle biełaruskaha žyćcia ŭciačy. Adnak, ciarpliwy byŭ biełarus dy niejkim cudam zachawaŭ wiernaść chryścijanstwu, choć susim u niačystych formach. Ale woś nastali wialikija pierawaroty ŭ palityčnym, socyjalnym i ekanamičnym žyćci... U žyćci, adnača, relihijnym biełarusa astaŭsia toj samy stary ład: kaścioł dy carkwa astalisia tymi samymi kuźniami ŭ rukach tych samych ksiandzoŭ palakoŭ dy tych-ža samych świaščennikaŭ maskaloŭ, tymi samymi kuźniami dla razšmatwańnia dy razburańnia biełaruskich dušaŭ. Z druhoha-ž boku, balšawiki pačali biazupynna siejać ziarnio swaich biazbožnych nawuk dy sulić raj biełarusu, padčorkiwajučy toj fakt, što byccam kaścioł dy carkwa źjaŭlajucca pryčynami ŭsich jahonych niaščaściaŭ, dy padčorkawajučy sapraŭdny ŭ nas fakt, što jany imknucca da taho, kab adnačasna z pryščapleńniem Wiery, pryščapić mocna, pra-moc na polski dy rasiejski nacyjanalizm u tych-ža biełaruskich dušach. Da rujnujučaj pracy balšawikoŭ, pryłažyli i prykładajuć swaje ruki roznyja protestanskija sekty z Ameryki, časta kuplajučy biełaruskija dušy za dalary.

Dyk woś pad naporam usich hetych pryčyn, biełarus, tak mała aświečany ŭ halinie žyćcia relihijnaha, pačaŭ chistacca ŭ swaich adnosinach da Boha dy biazwierycaj dušu swaju kalečyć dy ducha swajho wialikaha zabiwać.

Dyk čaho ž dalej čakać? Jšče bolšaha ŭ nas razwału ŭ kaścielnym dy carkoŭnym žyćci? Heta-ž było b susim biezrazumna dy na zahubu nia tolki dačasnuju, ale i wiečnuju na šaha darahoha narodu biełaruskaha.

Niachaj prypomnić kožny z nas wialikija čyny ŭ halinie relihijnaha žyćcia našych prodkaŭ, mianoŭna, tych biełarusaŭ, sercy katorych sahrawalisia z pakaleńnia ŭ pakaleńnie tej haračaj luboŭju k Bohu, jakuju im światy mučanik Jozafat pieradaŭ. Nie adnaho z nas pradzied, a mo' na't jašče i dzied byŭ bity dy katawany dziela taho, kab Wiery Chrystowaj wyraksia. Jon-ža ŭporysta paŭtaraŭ: „Ech, bicie-ž mianie macniej, macniejšy ad wiery wašaj Maciej"! Dziela hetych mučańnikaŭ našych, Biełaruś nazwać možna ziamielkaj światoj, ziamielkaj mučanikaŭ światych.

Tak, Biełaruś, heta kraj światy! Heta kraj mučannikaŭ! A my woś usiakim niahodnikam,

---

Kali chočaš być daskanalnym — pradaj usio (Mat. 19, 21).

Kali chočaš być wučniem maim — zračysia samoha siabie (Łuk. 9, 23).

Kali chočaš władać žyćciom bahasłaŭlenym — pahardžaj sučasnym.

Kali chočaš być wyšejšym u niebie — spakarajsia na ziamli.

Kali chočaš władaryć sa mnoju — niasi kryž sa mnoju.

Bo adny tolki słuhi kryža bačać šlach bahasłaŭlenaści dy praŭdziwaha świałła.

3. Panie Jezu, zatym što ciažkim było žyćcio Twajo dy ŭ pahardzie ŭ świetu, daj i mnie naśledawać Ciabie — dy hardzić świetam.

Bo nie wialikšy słuha za Pana swajho, a wučań za wučyciela (Mat. 10, 24).

Dyk niachaj praktykujecca słuha Twoj u žyćci Twaim, bo tam zbaŭleńnie majo i świataść sapraŭdnaja.

I ŭsio, što inšaje čytaju abo čuju niedzie — ani daje mnie addyški, ani poŭnaha zdawaleńnia.

4. Synie, kali ŭsio heta wiedaješ dy pračytaŭ ty ŭžo ŭsio, bahasłaŭlenym budzieš, kali pačnieš, hetak rabić.

Chto pomnić zahady maje i słuchaje ich — toj lubić mianie i ja taho lubić budu i abjaŭlusia jamu (Jan 14, 21) i pasadžu jaho z saboju ŭ władarstwie Ajca majho.

5. Niachaj budzie hetak, jak kazaŭ Ty i abiacaŭ i kab-ža zdoleŭ ja zasłužyć na toje!

Uziaŭ, uziaŭ ja kryž z ruki Twajej i paniasu jaho, paniasu až da śmierci, pawodle taho, jak kazaŭ Ty mnie.

Sapraŭdy, žyćcio dobraha zakonnika jość kryžam, ale kryžam, jaki wiadzie nas u raj.

Pačaŭ užo ja jaho — nazad waročacca niahoža mnie i kidać nie naležycca.

6. A nu, braty, kraniemsia razam: Jezus budzie z nami!

Dziela Jezusa ŭzialisia my za heny kryž, dziela Jezusa treba wytrywać u kryžy.

Pamahalnikam budzie jon našym, načalnikam dy prawadnikom.

I woś pierad nami karol naš, jaki budzie zmahacca za nas.

Dyk śmieła ŭsie za im, niachaj nichto nie pałochajecca, budziemo hatowyja mužna pamierci ŭ zmahańni i wyścierahacca splamić sławu swaju, uciakajučy ad kryža.

usiakim sektantam, usiakim waŭkom u awiečych skurach pazwalajemo splamić jaje biełaje dy čystaje abličča dy zarazić naš darahi skarb, našu moładź darahuju, jadam biazwierščyny, roŭnadušnaści relihijnaj, jadam biazbožnaści.

Woś-ža nadyšła chwilina, nastaŭ dla nas wialiki čas dziela taho, kab my zwarušylisia dy mahutna ŭdaryli pa ŭsim hetym. Ale jak? Jakim sposabam? Razumiejecca, nie ahniom dy miečam, ale siłaj maralnaj dy duchowaj.

Ci bačyli wy kali, jak łastaŭka hniaździečka ŭjeć dy kleić pad strachoj biełaruskich chatak z prychodam wiasny? Biazumoŭna, što tak. Dyk woś — heta jość pryhožy ŭzor dla našaha budawańnia nowaj Biełarusi.

Pačniom wić dy kleić maralna-relihijnyja hniozdy pad strechami biełaruskich chatak: nam treba ŭzhadawać maładoje pakaleńnie ŭ sapraŭdy synoŭskaj bajaźni Boha, u tej bajaźni, jakaja, jak kaža światoje Pisańnie, jość pačatkam mudraści. Dyk tut, u pieršuju čarhu, baćki, byccam tyja ptuški-łastaŭki, pawinny pracu raspačać, pradaŭžać jaje dy słaŭna zakončyć.

Sprawa ŭ tym, što jany sami, pierš-napierš, pawinny być pieraniaty ducham Božym dy wiaści žyćcio padobnaje tumu, jakim žyli pieršyja chryścijanie, žyćcio čystaje, ćwiarozaje, pracawitaje, bohabojliwaje, dabračynnaje. I woś, kali ŭžo hetyja hniozdy chryścijanskaha žyćcia buduć zbudawany, lohka budzie baćkom wychawać dy wywieści ŭ świet dobraje, maralna i relihijna zdarowaje pakaleńnie.

Dyk niachaj usie biełarusy, staryja i maładyja, studenty i ziemlaroby, wučonyja i niawučonyja, usie čysta, biaz nijakaha wyniatku, biezadkładna prystupiać da budawańnia nowaha maralna-relihijnaha žyćcia. U pieršy čarod zachawać treba ŭsie zahady Božyja, bo biaz ich nijakaha nowaha žyćcia być nia moža, nijakaj reformy ŭ žyćci, biaz ich budzie tolki staraja hrešnaja ludzkaść. Dalej, niachaj usie źwiernuć uwahu na swaje relihijnyja hazety: „Chryścijanskuju Dumku", dy „Da Złučeńnia". Niachaj jany buduć u kožnaj chatcy biełaruskaj. Hetyja hazety pryniasuć kožnamu z nas šmat, šmat wysokaj mudraści dy nawučać nas, jak majemo Boha i bližnich swaich lubić.

Dalej, niachaj hałasy ŭsich biełarusaŭ, maładych i starych, wučonych i niawučonych, tak, niachaj hałasy ŭsich biełarusaŭ źlijucca ŭ wadzin mahutny hołas i na ŭwieś świet kryčać: dajcie nam pastyraŭ biełarusaŭ! Dajcie nam mowu našu darahuju dziela nawuk u kaściele i carkwie, dziela tłumačeńnia nam praŭd relihijnych, bo-ž heta nieparušnaje prawa kožnaha narodu. My chočam wieryć u Boha, my chočam žyć sapraŭdnym žyćciom relihijnym, žyćciom pieršych chryścijan i mučannikaŭ, ale dajcie, dajcie nam mahčymaść da hetaha...

Pieramoha-ž budzie za nami, kali ŭwiadziom u praktyku žyćcia našaha štodziennaha woś toj na samym pačatku hetaha artykułu prywiedzieny z św. Pisańnia klič:

„Wiercie ŭ Pana Boha wašaha, kali chočacie być biaśpiečnymi; wiercie prarokam swaim, kali chočacie, kab wam dobra pawodziłasia".

Altamont, N. Y.

Ks. praf. dr. J. Tarasewič.

Biełarusy, čytajcie swaje hazety!

Usie ludzi na świecie čytajuć hazety. Hazetaŭ-ža pa ŭsim świecie drukujecca takoje mnostwa, što ich i abličyć trudna. Uziać takich Niemcaŭ, abo Francuzaŭ, abo Anhlijcaŭ—skolkaž tam každy dzień hazetaŭ wychodzie?! Świet-ža apirajecca nie na adnych tolki Niemcach, dy Francuzach, dy Anhlijcach.

My Biełarusy, taksama, swaje hazety majem. I ich nam čytać treba.

Ja hazety mahu čytać u rožnych mowach, ale kali waźmu ŭ ruki swaju rodnuju, biełaruskuju hazetu, dyk prada mnoj tady druhi świet adčyniajecca. Čytajučy swaju hazetu, ja čujusia ahornutym niejkim rodnym ciapłom; ja razumieju tady, što dla mianie biełaruskaja hazeta, heta jość nia što inšaje, jak najsmačniejšaja maja pat awa, heta niešta tak blizkoje majej dušy, što ja tut taho nia zdoleju nawat słowam wyrazić.

Ja nikoli nie zrazumieju taho, jak heta Biełarus, što čytaješ inšyja hazety, moža abychodzicca biez biełaruskaj hazety. Rodnaja hazeta, heta štodzienny chleb naš, heta radaść i žyćcio naša na hetym śloz poŭnym świecie.

Ale što bolš! Siahońniašni mament kaniečnie ad nas wymahaješ, kab my čytali tolki swaje biełaruskija hazety. A heta pradusim zatym, što biełaruski narod štoraz usio bajčej raźwiwajecca i krapčeje, nabirajučysia na świecie što raz bolšaha značeńnia. Biełaruskaja-ž hazeta taksama z každym dniom uchodzie ŭ bolšuju siłu i damahajecca ad nas, kab jaje my biełarusy čytali. A kali my nia budziem čytać biełaruskaj hazety, tady my z zadu ad žyćcia biełaruskaho astaniomsia daloka, daloka, a dla swajho narodu my budziem tolki niejkim ciažaram niepatrebnym.

Pawinny my takža čytać swaje biełaruskija hazety i zatym, što my biełarusy, jak ludzi bolš ci mienš kulturalnyja, stykacca z hazetami ci

tak, ci hetak, ale zaŭziody budziem. Kali my nia budziem čytać swaich hazetaŭ, dyk tady čytać budziem čužyja. A tady my swaje hrošy za hazety i naš čas i enerhiju i naš rozum i serca addawać ludziem čužynccam i tady naš biełaruski narod na hetym usim wielmi mnoha tracić.

My biełarusy pryjšli da taho, što chočučy ci nia chočučy, ale biełaruskija hazety čytać musim, bo inačaj my bjom sami pa sabie, my siabie putajem i wiažym, nie čytajučy swaich hazet, my zadzieržawajem ahulny pachod biełaruskaha narodu da lepšaj i światlejšaj budučyni.

Uspomnić nam tut astajecca tolki jašče to. je, što ciapier sami našy worahi drukujuć nam biełaruskija hazety i addajuć nam darma: tolki biary ty ich, biełarusie, dy čytaj. Worahi našy chočuć, kab my praz ich hazetu, pabiełarusku pisanaju, tak dumali, jak jany dumajuć, taho chacieli, čaho jany chočuć i tudy išli, kudy jany iduć. Znača, nia ŭsie biełaruskija hazety pawinny my čytać, ale swaje ducham i dobryja moralna. Dyk wypiswajmo i čytajmo swaje hazety!

Adzin hroš wydany na hazetu niešta znača. Kab sabrać z kožnaha Biełarusa pad Polščaj pa adnym tolki hrošu, to za henyja hrošy byłoby možna štodzień wydawać mnoha rožnych wialikich i dobrych hazet i knižak.

Kab usie biełarusy čytali swaje hazety i rehularna ich apłačywali, choćby i pa piać hrašej za nomiar, dyk našy hazety byli-by wielmi bahatyja. Janyby čaściej tady wychodzili, strajniejby wyhladali i bolš materyjału padawalib.

Niekatoryja ludzi, dyk prywykli na darmawika čytać hazety Jany tak i šukajuć, kab što darmawoje znajści. Ale nam treba wiedać, što ničoha darma nie dajecca. Darma i kaza waŭku nia skača.

Kali chto kuplajeć hazetu i płacić za jaje choćby adzin hroš, toj chaj wiedajeć, što jon hetym samym uzbahačywajeć taho, čyju jon hazetu kuplajeć.

Kali my atrymajem hazetu, to možna jaje adrazu usiej nia čytač. Spiarša wybrać možna tolki karaciejšyja i cikawiejšyja rečy, jak nawiny, naprykład, a tolki paśla ŭžo, u bolš adpawiednym časie, pračytać i ŭsiu hazetu. Jak chto hetak prywyknie da swajej hazety tady, jak ludzi kažuć, jana jamu tak i karcić. Čaławiek tady na hazetu hrašej nikoli nie pažalejeć. Jon hatoŭ nie kuryć tytuniu, ale kab tolki čytać swaju biełaruskuju hazetu. U haspadarskim swaim budžecie čaławiek heny napeŭna wyznača adpawiednyja hrošy i na hazetu.

Woś ža musimo wypisać swaju rodnuju hazetu i nie wypuščać jaje sa swaich ruk, až pakul usiej jaje nie pračytajem. Znajmo, što hroš wydany na swaju hazetu, nia tolki nia budzie stračany, ale apłacicca ŭ šmat razoŭ.

W. D—a.

Z relihijna-hramadzkaha žyćcia.

Biskup baskaŭ za aŭtanomiju swajho kraju. Baski — heta narod, što žywie častkowa ŭ Francyi, a pierawažna ŭ Hišpanii Jak i mnohija inšyja narody, pracuje jon nad swaim adradžeńniem. Niadaŭna ŭ čaści Baskaŭ Hišpanskaj było hałasawańnie, chto za aŭtanomiju kraju, a chto prociŭ. Ahramadna a bolšaść wykazałasia za aŭtanomiju. Decydujučaje ŭ hetym začeńnie mieŭ biskup Mugica, jaki atkryta paddzieržawaŭ aŭtonomiju. Woś što znača, jak narod jaki maje swajho biskupa!

Apostalskaja Stalica i Persyja. Apostalski Nuncyj, jaki wiarnuŭsia z Persyi ŭ Rym, zdaŭ sprawazdaču św. Ajcu z swajej tam pracy i pałažeńnia katalikoŭ. Z prawazdačy widać, što Persyja duža rupicca ab dobryja adnosiny z Apost. Stalicaj i spryjaje katalickaj sprawie.

Katalictwa ŭ Kanadzie. Pawodle apošnich padličeńniaŭ Kanada maje 4,285 383 katalikoŭ. Da katalictwa naležać roznyja narody, jakija prybyli z roznych krajoŭ i tam asieli na zaŭsiody.

„Palityčnaje zamirańnie." Aŭstryjacki ŭrad, jaki ŭwa ŭsim kirujecca katalickaj nawukaj, dumaje wydać zahad, kab ad 1.XII da 15.I, u časie Kaladnym, za wyniatkam dabradziejnych, nie adbywalisia nijakija palityčnyja sabrańni i mityngi.

Premjer kliča da malitwy. Premjer paŭdzionna-afrykanski hienerał Hertzog wydaŭ nie daŭna zahad, zaklikajučy da arhanizawańnia dnia malitwy z pryčyny doŭhatrywałaj sušy i drennaha haspadarčaha pałažeńnia ŭsiej paŭdzionnaj Afryki. Apráča hetaha premjer heny padkreśliwaje kaniečnaść arhanizawańnia ŭsiaho žyćcia na asnowach sprawiadliwaści i lubowi bližniaha pawodle nawuki Chrystowaj.

Wolnaść relihii ŭ SSRR dla amerykancaŭ. Niadaŭna Złuč. Stany Ameryki pryznali SSRR i ŭwajšli z jej u bližejšyja znosiny. Pry pierahaworach prezydent Ruzwelt zažadaŭ ad balšawikoŭ, kab jany dali swabodu relihijnaha žyćcia dla amerykanskich hramadzian u SSRR. Balšawiki na heta zhadzilisia.

Nowy paśled relihii ŭ Meksycy. Praśled relihii ŭ Meksycy byŭ užo spynieny. Ciapier ža hazety danosiać, što praśled hety pačaŭsia tam uznoŭ jašče z bolšaj siłaj. Apošnim časam urad zamknuŭ tam bolš sta kaściołaŭ i kaplicaŭ!

Narada biazbožnikaŭ. U SSRR naradžajucca biazbožniki, jak padčas Kalad wyśmieiwać relihiju. Woś ža hazety pišuć, što sioleta swaju „pracu" biazbožniki buduć prawodzić tolki ŭ zakrytych pamiaščeńniach, a heta zatym, što byccam ułada balšawickaja wydała zahad być u hetym kirunku krychu łahadniejšymi. Nu, pabačym!

Wiestki ab spynieńni praśledu Relihii ŭ SSRR. Hazety pišuć, što Sawiety pawoli buduć dawać wolnaść Relihii, bo jany ciapier šukajuć

Z biełaruskaj niwy

Ewanelii pa biełarusku. Ewanelii ŭ biełaruskaj mowie, jakija pierakłaŭ Ks. W. Hadleŭski, znachodziacca ŭ duchoŭnaj cenzury i chutka adtul buduć źwiernuty. Pierakładčyk pracuje ŭ hetym kirunku dalej i maje namier pierałažyć na biełaruskuju mowu ŭwieś Nowy Zakon, a paśla kali warunki pazwolać, uziacca i za stary.

Nowy biełaruski malitaŭnik, pad nazowam „Hołas Dušy", znachodzicca tak ža ŭ duchoŭnaj cenzury i chutka maje ndtul wiarnucca. Nowy malitaŭnik — heta budzie druhoje wydańnie ŭžo isnujučaha pad hetkim nazowam, napisanaha Kaz. Swajakom, ale značna pierarobleny i dapoŭnieny. Nanowa apracawaŭ jaho Ks. W. Hadleŭski.

Z žyćcia i dziejnaści Biełaruskaha Katalickaha Wydawiectwa. 11.XII sioł. h. u zali Bieł. Instytutu Hasp. i Kultury, adbyŭsia ahulny schod siabroŭ Biełaruskaha Katalickaha Wydawiectwa. U nowy ŭrad wybrany: ks. Ad. Stankiewič na staršyniu, ks. dr. St. Hlakoŭski na skarbnika i stud. medycyny J. Malecki na sekretara. Schod daručyŭ uradu natužyć usie siły dzieła dalejšaj wytrywałaj pracy na niwie biełaruskaha katalickaha wydawiectwa.

Arcybiskup Matulewič i biełarusy. Niadaŭna ŭ Maryjampali (Niezaležnaja Litwa) ŭ litoŭskaj mowie wydana kniha pad zahałoŭkam „Arkivyskupas Jurgis Matulevičius". Kniha heta źjaŭlajecca pracaj mnohich aŭtaraŭ, jakija spatykalisia i znali św. p. Arcyb. Matulewiča. Źmiest knihi, na 300 bačynach, sapraŭdy cikawy i pawučalny. Spatykajem tam dzie-nia-dzie zaciemki i ab biełarusach, a tak-ža dwa artykuły ŭ biełaruskaj mowie, paświačanyja pamiaci henaha wialikaha i słaŭnaha arcybiskupa. Biełaruskija artykuły napisali: ks. A. Stankiewič i ks. W. Hadleŭski.

Adhałoski śmierci ks. Fr. Hrynkiewiča. Niaboščyk, jak wiedama ŭ swaim časie wučyŭsia ŭ Insbruku (Aŭstryja). Woś ža adna z insbruckich časopisiaŭ, dawiedaŭšysia ab śmierci Ks. Fr. Hrynkiewiča, paświaciła pamiaci jaho artykuł, u jakim miž inšym padkreśliwaje jaho biełaruskaść. Hetkim jaho i tam znali.

---

zbližeńnia z Eŭropaj, a tam niekatoryja dziaržawy trebujuć ad Sawietaŭ, kab dali wolnaść relihii.

Razwoj katalickaha sialanskaha sajuzu ŭ Belhii adbywajecca duža pamysna. Za 1932h sajuz hety ŭzroz na 88 tysiać siabroŭ. Razam z sialanami belhami, ale aŭtanomna, pracujuć takža i sialanie flamancy

Na 6 miljonaŭ prybyło katalikoŭ. Za čas kirawańnia Kaściołam ciapierašniaha św. Ajca Piusa XI pahan u rozhybh krajoch nawiarnułasia 6 miljonaŭ.

Baraćba balšawikoŭ z biełaruskim adradžeńniem. Hazety danosiać, što apošnim časam u Sawieckaj Biełarusi wiadziecca rašučaja baraćba z biełaruskim narodnym adradžeńniem. Usich biełaruskich kulturnych pracaŭnikoŭ wysyłajuć z kraju ŭ Rasieju, u Sibir i ŭ Sałoŭki. Rabić heta byccam pamahajuć balšawikom—daŭniej biełarusy, a ciapier kamunisty — Rak-Michałoŭski i Taraškiewič.

Ciažka zachwareŭ ks. Pawał Chomič. Ksiondz biełarus Pawał Chomič, z Mahiloŭskaj dyecezii, znachodzicca ciapier u balšawickaj turmie, dzie ciažka zachwareŭ na rastrojstwa nerwaŭ. Ks. Chomič rodam z Horadzienščyny. Budučy ŭ Pietrahradzkaj akademii padčas wajny, należyŭ jon da kružka studentaŭ biełarusaŭ.

Roznyja cikawaści.

Św. Jmša na samalocie. U dzień świata Chrysta-Waładara, nad moram miž zaliwami Karynskim i Patras, u samalocie, što lotaje miž Sajgonam i Marsylijaj, była adpraŭlena — pieršy raz u historyi — św. Imša ŭ pawietry. Adprawiŭ adzin zakonnik, jedučy z misijaŭ na Uschodzie ŭ Marsyliju. Da Imšy św. słužyŭ adzin padarožny.

Wializarny pamiatnik Chrystu-Waładaru. Na hary Montblanc (Alpy), na wyšyni 1,500 metraŭ, budzie pastaŭlena ahramadnaja statuja Chrysta-Waładara. Statuja heta budzie adnej z najwialikšych na świecie. Budzie jana mieć razam z padstawaj— 30 metraŭ wyšyni i budzie widočnaj z dalokich horskich ščytoŭ. Aŭtaram statui jošć wiedamy raźbiar Serraz.

Statuja Maci Božaj. U porcie Messyna (Italija) budzie pastaŭlena wialikaja statuja Maci Božaj. Budzie heta znak wiery italijskaha narodu i jaho cywilizacyi. Adkryćcie hetaha pomnika adbudziecca u wosieni budučaha hodu.

Zwany Jeruzalimu praz radyjo. Sioleta, 24.XII, a hadz. 22, radyjo budzie piaradawać huki zwanoŭ z betlejemskaj bazyliki ŭ Jeruzalimie, a paśla hetaha, za paŭhadziny — uračystaje nabažeństwa z tej-ža bazyliki.

Chrystowa tunika. U starynnym niamieckim mieście Trewiry (Trier), u tamašniaj katedry, pierachoŭwajecca najdaražejšaja pamiatka, jakuju majuć chryścijanie, tunika Chrystowa. Heta takaja wierchniaja adziežyna, całaja tkanaja, biaz šwoŭ. Sioleta z pryčyny 1900-lećcia śmierci Chrysta adziežyna hena praz siem tydniaŭ była wystaŭlena dla publičnaj čeści. Usich pielihrymaŭ, što prybyli z Niamieččyny i z usiaho świetu paklanicca hetaj darahoj pamiatcy, było dwa miljony. Mnoha chworych z hetaj nahody wyzdarawieła.

Redaktar Wydawiec Ks. ADAM STANKIEWIČ

Biełaruskaja Drukarnia im. Fr. Skaryny, Wilnia, Zawalnaja wul. 1 — 3

Z palityki.

Francuska-niamieckija hutarki. Zdawałasia, što miž Francyjaj i Niamieččynaj užo parazumieńnia nia budzie nikoli, tymčasam na świecie niama ničoha niemahčymaha. Apošnim časam, choć jašča dalokija i aściarožnyja, ale miž hetymi dziaržawami wiaducca pierahawory. Kali pierahawory dojduć da pažadanaha wyniku, fakt hety ŭ mižnarodnaj palitycy budzie mieć wialikaje značeńnie.

Adkryćcie Reichstagu, heta znača niamieckaha Sojmu, adbyłosia ŭ minułym tydni. Na staršyniu Rejchstagu wybrany Goering, prawaja ruka Hitlera.

Wuhryja za rewiziju swaich hranic. Wuhryja pa wajnie apynułasia ŭ duža ścisnutych i abrezanych hranicach. Mnohija wuhorskija ziemli akazalisia za hranicami Wuhryi. Z hetaj pryčyny apošnim časam wuhorskija palityki silna ahitujuć za źmienu swaich hranic. Dla hetaj mety u Budapešcie wychodzić nawat adumysłowaja časopiś u francuskaj mowie.

Fašyzm u Japonii. Hazety pišuć, što fašystoŭski ruch duža silna pačaŭ raźwiwacca ŭ Japonii. Lepšyja siły ŭ krai iduć u hetu arhanizacyju Pracu swaju wiaduć tam fašysty tajna.

U Hišpanii katłujecca. Adbylisia tam niadaŭna wybary ŭ parlament. Wybary hetyja dali wialikuju pierawahu prawych nad lewymi. Woś ža ciapier lewyja ŭznoŭ ahitujuć, kab dajšci da ŭłady. Najbolš u hetym, wiedama, starajucca kamunisty. U krai ahułam niespakojna.

Liha Narodaŭ daharaje. Paśla wychadu z Lihi Narodaŭ Japonii i Niamieččyny, ničoha jej bolš nie astałosia, jak likwidacyja... Praŭda, Liha heta ŭmirać nia choča i jašče trymajecca, ale ŭžo na takich prawoch, jak jana była, dalej nia ŭtrymajecca. Haloŭnaja zahana Lihi— heta poŭnaje biazsille da pracy.

U SSRR, a miž inšym u Biełarusi i Ukrainie, jak apiswajuć hazety i raskazwajuć uciekačy adtul, panuje hoład. Praŭda, balšawiki fakt hety starajucca ŭkryć, ale świet adnak ab im wiedaje.

Pašli ŭ wastroh. Bieraściejskija wlaźni, asudžanyja ŭ swaim časie polskim Sudom u wastroh na roznyja terminy, pašli ŭžo na adsiedku. Ad adsiedki hetaj uciakli za hranicu: Witas, Pragier i Liberman. Nu, i razumna zrabili.

Upadak pramysłowaści. Hazety pišuć, što ŭ Polskaj Hornaj Silezii i ŭ promyśle dubroŭskim, na 38 kapalniaŭ žaleznaj i cynkowaj rudy siańnia čynnych tolki 7, a na 13 tysiač rabotnikaŭ siańnia pracuje tam tolki 1.700 Cyfry hetyja sami za siabie wymoŭna haworać.

Bajkot nia daŭ ničoha. Jašče kolki miesiacaŭ tamu, až roiłasia ŭ hazetach ad wiestak, što Žydy ŭsiaho świetu arhanizujuć bajkot niamieckich tawaraŭ. Ciapier ža hazety pawiedamlajuć, što ničoha z hetaha nia wyšła. Akazwajecca, Žydy nie takija silnyja, jak ab ich mnohija dumajuć.

Relihija jość istotnym źmiestam duchowaha žyćcia čaławieka, dla žyćcia jość tak patrebnaj jak pawietra — i jakraz dziela taho šmat chto jaje nia bačyć, jak nia bačyć pawietra i nia cenić jahonaj wartaści.

Praf. T. G. MASARYK
Prezydent Čechasławackaj Respubliki.

Wilenskija nawiny.

Kaladnyja feryi. Zaniatki ŭ školach z pryčyny Kalad kančajucca 21.XII i buduć trywać až da 16 I.34 h.

Kali maroz 20 hrad., tady moža nia być lekcyjaŭ. Kuratary školnych wokruhaŭ padali da wiedama kiraŭnikoŭ škoł, što kali marozu 20 hrad., tady moładź u školy moža nie chadzić.

Biezraboćcie padčas zimy ŭ Wilni pawialičwajecca i hetym abciažaje i tak ciažkoje pałažeńnie biezrabotnych.

Cana na dalary krychu padniałasia. Apošnim časam za dalar płaciać 5 zał. 65 hr.

Z pryčyny kaladnych i nowahodnych feryjaŭ, kali biełaruskaja wučnioŭskaja i akademickaja moładź pierawažna wyjaždžaje na prawincyju,

biełaruskija nabaženstwy,

jakija adbywajucca ŭ Wilni ŭ

Kaściele św. Mikałaja,

spyniajucca ad 17.XII.1933 da 21.I.1934 h.

Paštowaja skrynka.

Ks. Fr. Č. Zamiest pisać Wam piśmo, hetaj darohaj pawiedamlajem Was, što prysłanaje atrymali i karystajem pawodle praznačeńnia.

Ks. W. Š. Atrymliwajem i atrymliwajem i pakrysie drukujem. Niekatoryja Wašy artykuly pieradajom u inšyja hazety.

Ks dr. praf. J. T. Apošni transport materyjału atrymali, u mieru mahčymaści karystajem.

Ks. P. T. Atrymali i druhi raz, ale nia wiedajem, ci heta kaniec: napišycie. Drukawać pačniom z nowaha hodu, u starym niawarta začynać.

Kutok žartaŭ.

Stary rachunak.

U archiwie adnaho staroha Kaścioła znašli rachunak, jaki napisaŭ malar. Miž inšym znachodzim u im hetkija zapisy:

1. Za źmienu i naprawu Dziesiacioch Prykazańniaŭ — 2 rubli, 2. za darobleny chwost piakielnamu smoku — 2 rubli, 3. za pawialičeńnie nieba i zroblenych niekalki zoraŭ — 3 rubli, 4 za naprawu ahniu piakielnaha — 2 rubli i 5. za pradoŭžańnie kanca świetu, jaki byŭ zakarotki — 4 rubli.

U škole.

Wučycielka: słuchaj, Antośka, čamu ty heta pišaš papolsku "dziόra," a nie „dziura"?

Wučań: Ja dumaŭ, što treba pisać „o" z kreskaj, a nia „u", bo dziura kruhłaja

*

Wučyciel: Kim byŭ św. Pawał?

Wučań: Nia wiedaju.

Wučyciel jamu pamahaje: Ap-Ap...

Wučań: Aptekaram.